

Forblad

Plastlakering af parketgulve

J. Schmidt

Tidsskrifter

Arkitekten 1956, Ugehæfte

1956

Plasticlakering af parketgulve**Civilingeniør J. Schmidt, A/S Junckers Savværk**

Før i tiden var det en almindelig regel, at parketgulve blev varmbonede, d. v. s. de faste vokser blev påført de rå gulve i smeltet tilstand, hvorved de trængte ned i træet og lukkede overfladens porer; den senere vedligeholdelse skete med bonevoks (terpentinholdige vokspastaer).

Denne praksis har ændret sig en del, idet man for ca. 25 år siden gik ind for, at parketgulve først grundes og grunder, der populært sagt trænger ned og „forsegler“ træets porer, så det bliver modstandsdygtigt over for snavs. Gulvet afpudses derefter med stålsåner for at få en jævn og ensartet (matblank) overflade og bones med bonevoks.

Grundingen er meget nemmere end varmboningen, og den giver bedre og ikke så sarte gulve. Tidligere brugtes hovedsagelig fortyndet lak, nu findes derimod specielle parketgrunder, fremstillet således, at de trænger ned i træets porer og ikke lægger sig som en film på overfladen.

Vedligeholdelsen med bonevoks giver æstetisk set et meget smukt resultat, da træets årer og tegninger fremhæves, og gulvet vil stå med en rolig, matblank overflade.

Bonede gulve kan dog ikke anvendes alle steder, da de er ømfindelige mod vandspild og fugt i almindelighed. Man har derfor anbefalet at lakere køkkener, entreer m. m., hvor omtalte ugunstige forhold er til stede. Hidtil er anvendt de almindelige kendte olielakker, der tørrer ved iltning under medvirken af tilsatte sikkativer („tørrelse“).

De senere års udvikling inden for lakforskningen har ændret billedet, idet der på markedet er fremkommet en del lakker med den noget intetsigende betegnelse „plasticlak“. At frembringe klare regler for anvendelsen af denne betegnelse har desværre vist sig yderst vanskelig, idet de „gammeldags“ olielakker i og for sig godt kan karakteriseres som plasticlakker. Ifølge dansk terminologi er det danske ord for plastic blot „formstof“.

Ser man bort fra de „plasticlakker“, der ifølge funktion og udseende nøje svarer til de hidtil kendte olielakker, er der på det danske marked kun fremkommet 2 nye typer af plasticlak. Ved den ene type, hærdelakkerne, sker hærningen af lakfilmen ved en rent katalytisk syrevirkning, der opnås ved, at lakken umiddelbart inden brugen iblandes en speciel hærder; blandingen er kun holdbar i et stærkt begrænset tidsrum, inden for hvilket påsmøringen må finde sted. Den anden type, de termoplastiske lakker, består af termoplastiske plasticstoffer, opløst i letfordampelige opløsningsmidler; filmen tørrer ved en regulær fordampningsproces.

De to nævnte typer plasticlakker adskiller sig altså væsentligt i funktion fra de almindelige olielakker og „plasticlakker“ af olielaktypen; også med hensyn til udseende er der stor forskel, — de førstnævnte er helt klare, og træets struktur fremhæves på en sådan måde, at gulvet kan minde om et bonet gulv.

Plasticlakker af omtalte typer har flere fordele; foruden at de som nævnt giver gulvene et bonet udseende, har flere af dem stor slidstyrke, samtidig med at de er modstandsdygtige mod syrer, alkalier og almindelige rengøringsmidler til husholdningsbrug. Gulvene kan derfor i modsætning til et bonet gulv vedligeholdes ved vask, hvilket tiltaler en lang række husmødre.

Junckers Savværk har efter grundig undersøgelse af problemerne optaget produktionen af plasticlakken „Blitsa“, der sælges i Sverige under navnet „Glitsa“. „Blitsa“ er et kompromis mellem de to nævnte typer, de syrehærdende og de termoplastiske, og herved mener man at have opnået en række fordele.

Lakken er såvel syrehærdende som termoplastisk. Ved et kunstgreb er det lykkedes at klare problemet at levere en syrehærdende lak med iblandet hærder og dog få en lagerholdbar vare. Man har i Sverige allerede flere års erfaring med denne lak, der nu også kan fås i Danmark.

Den er således klar til brug og kan påføres gulvene af enhver, blot man tager de få enkle hensyn, der forlanges.

Der bliver intet lakspild, lakken er holdbar, blot dåsen lukkes igen. Ved gamle lakerede gulve kræves normalt ingen maskinaflib-

ning inden behandlingen, idet sammensætningen af lakken er således, at lakken kan påføres langt den overvejende del af eksisterende laktyper. Et blitsbehandlet gulv kan plettereparerer uden synlige spor, og ved et sådant gulv undgås den uregelmæssige fuge dannelse, som f. eks. hvis parketbrædderne bindes for hårdt sammen ved overfladebehandlingen. Blitslakken er sejg og kan derfor uden fare bruges på blødere underlag, ligeså vel som krakelering ikke finder sted. Samtidig med den store sejghed udviser den hærdelakernes store slidstyrke; den har også stor modstandsevne over for en række kemikalier, bl. a. de almindelige rengøringsmidler, hvorfor gulvene kan vedligeholdes ved vask, og samtidig vil et blitsbehandlet gulv minde fuldstændigt om et bonet gulv, idet der opnås en matblank overflade med den „silkeglans“, der er karakteristisk for bonede gulve.

Om ønskes, kan et „Blitsagulv“ udmærket bones og holdes vedlige på denne måde, man skal da blot huske på, at Blitsa som alle andre lakker er følsom mod voks, der hindrer normal tørring. Al voks må derfor fjernes omhyggeligt inden en eventuel fornyet behandling.

Sideløbende med fremstillingen af denne lak har A/S Junckers Savværk arbejdet med problemet at færdigbehandle brædderne på fabriken, inden de leveres til byggepladsen.

Da de rå brædder er meget modtagelige for snavs, er regelen derfor, at gulvene straks efter nedlægningen grundes med en parketgrunder og derefter afdækkes med pap for at beskytte dem mod det snavs, de uundgåeligt udsættes for under husets færdiggørelse. Enhver, der har besøgt en byggeplads, vil være klar over, at det er en ikke ringe belastning, gulvene udsættes for i denne periode; afdækningspappets holdbarhed er begrænset, og det er kun undtagelsesvis, at det holdes vedlige eller fornyes. Fabriken har derfor arbejdet med det problem at beskytte sine gulve i den farlige periode, hvilket nu kan ske med de på fabriken overfladebehandlede brædder. Der anvendes hertil en laktype, der er særdeles modstandsdygtig mod vand og kemikalier; den modstår derfor udmærket kalk og mørtel fra murerarbejdet, samt f. eks. olie og vand fra de øvrige installationsarbejder. Lakken er desuden så slidfast, at den kan modstå den hårde belastning, som fremkommer ved trafikken på de snavsede gulve.

Foruden lakkens egne egenskaber er en meget vigtig faktor, hvordan lakken bringes i nær kontakt med træet. Idealbilledet er, at lakken trænger ned og fylder træets porer op og derved forsegler træet og gør det modstandsdygtigt mod forskellig påvirkning. Nogle lakker trænger praktisk talt ikke ned i træet, men lægger sig som en film ovenpå. Når filmen slides af, vil træets beskyttelse være tvivlsom. — Andre suges helt ind i træet, men er ofte ikke tilstrækkeligt modstandsdygtige.

Ved at tage disse forhold i betragtning har man ved dels at tage hensyn til laktypen og dels ved at anvende en ganske speciel påføringsteknik i anlæget til færdigbehandling af brædderne opnået at få et overfladelag med særdeles stor modstandsevne såvel mod mekanisk slid som kemisk påvirkning. Brædderne påføres et dybtvirkende lag og derover et lag, der nærmer sig idealbilledet af forsegling af overfladen.

Da fabriken endvidere må tage hensyn til de enkelte lejlighedsbeboeres specielle ønsker, er denne overfladebehandling udført således, at gulvene bagefter kan viderebehandles helt efter eget ønske. Når huset er færdigt til indflytning, kan gulvene behandles med „Blitsa“, lakeres med almindelige laktyper, andre plasticlakker, eller bones op og vedligeholdes ved boning alt efter kundernes ønske.

Når brædderne er lagt i nybygningen, kan man, hvis særlig påpasselighed ønskes, afdække gulvet på normal måde, men denne afdækning er ikke nødvendig; gulvene kan modstå kalkpletter og almindeligt slid og behøver blot en afvask inden den endelige færdigbehandling og indflytning.

Med disse midler og metoder mener A/S Junckers Savværk at have indført væsentlige forbedringer på markedet, så gulvvedligeholdelsen for fremtiden skulle blive nemmere og samtidig give smukkere resultater.